

Kokkuvõte riigikaitseosakondade aruannetest ajateenistuskohustuse täitmisest
2000.aastal.

1. Kutsealuste, reservväelaste ja asendusteenistustlaste arvelevõtmise ja arvestusdokumentidega seonduv tegevus.

(1) Kutsealuste arvestamine.

2000.aasta aprillis jõustunud "Kaitseväeteenistuse seaduse" § 7 sätestab, kes on kutsealune ja § § 45, 46, 47 ja 48 kutsealuse arvelevõtmise kohustuse ja korra.

Sellest lähtuvalt kuuluvad 2000.aastal omavalitsustes kutsealustena arvelevõtmisele kahe aastakäigu - 1982. ja 1983.a - noormehed. Järgnevas tabelis on andmed nimetatud kahe aastakäigu kutsealuste arvelevõtmise kohta seisuga 1.10.2000.

Riigikaitse- osakond	sünniaasta			
	1982		1983	
	Kuuluvad arvelevõtmisele	arvele võetud seisuga 1.10.2000	Kuuluvad arvelevõtmisele	arvele võetud seisuga 1.10.2000
Põhja	3052	2338	2921	581
Lõuna	2256	1590	2258	743-
Kirde	1876	657	1967	27
Lääne	1296	1258	1358	948
KOKKU	8480	5843	8504	2299
%		69		26

Kutsealuste arvelevõtmise jätkub ja peab olema kohalikes omavalitsustes lõpetatud k a 1. detsembriks ning andmed riigikaitseosakondadele edastatud 1. jaanuariks 2001.

Kutsealuste arvestus toimub kaitseministri 30. juuni 1994.a käskkirjaga nr 45 kinnitatud "Kutsealuste ja reservväelaste arvestuse juhendi" järgi. Seoses uue "Kaitseväeteenistuse seaduse" jõustumisega muutus kõne all olev juhend *kõlbmatuks*, mis raskendab kutsealuste korrektset arvelevõtmist ja arvestamist ning nõuab seadusega vastavuses oleva arvestusjuhendi ja -dokumentide kehtestamist.

Seisuga 01.10.2000 on riigikaitseosakondades arvel kokku **26 959** kutsealust, kelle kohustust ja soovi osa võtta riigikaitsest võib iseloomustada järgmiselt.

"Kaitseväeteenistuse seaduse" alusel omavad ajapikendust või õigust sellele 21 969 kutsealust, neist 10 548 loetakse kaitseväeteenistuskohustus täidetuks ja nad arvatakse 28-aastaseks saamisel reservi. Ajateenistusse kutsumisele ei kuulu 333 kutsealust, ajateenistusest vabastamisele kuuluvad 575 kutsealust, kokku 908. Riigikaitseosakonda ei ilmunud kokku 1978 kutsealust: neist 223 on lahkunud välismaale, 414 lahkunud haldusterritooriumilt, kuid uues elukohas arvele ei võtnud, 940 lahkunud elukohast aadress teadmata ja 401 ei reageeri kutsele.

Seega on 81% protsendil kutsealustest seaduse järgi õigus ajapikendusele, 3,4 % ei kuulu kutsumisele ja kõrvalehoidjaid 6,5%. Kõigist arvelolevatest kutsealustest on määratud ajateenistusse kutsumiseks 4,25%.

		Kaitseväe- teenistuse seadus	RKO				KOKKU
			PÕHJA	LÕUNA	KIRDE	LÄÄNE	
	Kutsealuseid arvel		10503	7374	5238	3844	26959
1	omavad ajapikendust või õigust sellele		87%	72%	79%	89%	81%
	kõrghariduse omandamiseks	§ 216	4396	2693	2015	1444	10548
		§ 51 lg 3	563	309	204	192	1268
	haiguse ja tervisehäirete tõttu	§ 53	1426	491	333	225	2475
	perekondlikel ja majanduslikel põhjustel	§ 54	262	265	187	128	842
	kutse- ja üldkeskhariduse omandamiseks	§ 55 lg2	2446	1524	1422	1415	6807
	valitavates riigigorganites	§55 lg 3	2	2	3		7
	VV otsusega	§ 57 lg 2	4	8	-	10	22
	KOKKU		9099	5292	4164	3414	21969
2	ei kuulu kutsumisele	§ 48	169	49	92	23	333
3	kuuluvad vabastamisele ajateenistusest	§ 59, 60	121	88	76	290	575
4	ei ilmu riigikaitseosakonda			191	170	40	401
	lahkunud välismaale		66	76	56	25	223
	lahkunud haldusterritooriumilt, uues elukohas arvele ei võtnud		53	280	58	23	414
	lahkunud elukohast, aadress teadmata		535	283	77	45	940
	KOKKU		654	830	361	133	1978
5	määratud ajateenistusse kutsumiseks		377	252	331	187	1147
	protsent arvel olevatest		3,5	3,4	6,3	3,4	4,25

Kokkuvõtteks:

2000.aastal toimub riigikaitseosakondades kutsealuste arvestamisel üleminek kehtiva "Kaitseväeteenistuse seaduse" nõuetele.

Järeldused ja ettepanekud.

- 1) Viia kooskõlla kehtiva seadusega kutsealuste arvestamise juhend.
- 2) Lahendada kutsealuste arvestamisega seotud kulude kohalikule omavalitsusele tasumine.

(2) Arvestusdokumendid

Aprillist 2000 kehtib uus "Kaitseväeteenistuse seadus". Seaduse kehtestamisega muutusid kaitseministri 30. juuni 1994.a käskkirjaga nr 45 kinnitatud "Kutsealuste ja reservväelaste arvestuse juhend" ja selle lisad mõnedes kutsealuste ja reservväelaste arvestust puudutavates küsimustes kehtetuks.

Probleemid.

- 1) "Kaitseväeteenistuse seaduse" § 47 lg 5 toodud volitusnorm, mille kohaselt kutsealuste arvelevõtmise ja arvestuse korra ning kutsealuste arvestusdokumentide vormid kehtestab kaitseminister määrusega, vajab kiiret täitmist.
- 2) Kutsealusele tuleks 17-aastaseks saamisel pakkuda pakk kaitseväge ja ajateenistusse kutsumisega seotud toiminguid tutvustavaid dokumente.
- 3) Korrastada riigikaitseosakondade kutsealuste ja reservväelaste aruandlusvormid.
- 4) Palju aruandlusega seotud probleeme lahendaks kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riikliku registri loomine ja selle sidumine rahvastikuregistriga.

2. Kaitseväekohustuslaste andmebaasi pidamine.

Kaitseväekohustuslaste andmebaasid on riigikaitseosakondades olemas elektrooniliste andmekogudena ja dubleeritult paberkandjal. Elektrooniline side riigikaitseosakondade ja nende kohalike büroode vahel on olemas, kuid sidet praktikas peetakse andmekogude vahel magnetkandjal.

Riigikaitseosakondade kaitseväekohustuslaste andmekogud teiste riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste andmekogudega seotud ei ole.

Probleemid.

- 1) Riigikaitseosakondade andmekogude ülesehitus põhineb arvutusprogrammil "Piir", kuid edasi arendatud ilma keskse juhtimiseta, mistõttu riigikaitseosakondade andmekogud erinevad üksteisest mõnevõrra.
- 2) Praegu püüavad riigikaitseosakonnad oma süsteemi ühtlustada. Vajadus on kõikide riigikaitseosakondade andmebaaside najal üles ehitada keskandmebaas. Siin võib olla kaks võimalust: kas arendada edasi programmi "Piir" või jääda lootma, et BALTPERSONA programmi edasi arenedes see probleem laheneb - see võib venida aastani 2002-2003.

4. Kutsealuste ajateenistusse kutsumine.

Vastavalt kaitseministri 07.12.1999 käskkirjale nr 241 "Kutsealuste ajateenistusse kutsumine", 22.12.1999 käskkirjale nr 258 "Kutsealuste ajateenistusse kutsumine 2000. aasta märtsist augustini" ja 14.08.2000 käskkirjale nr 257 "Kutsealuste ajateenistusse kutsumine 2000. aasta septembris" kutsuti ajateenistusse:

RKO	Kutsealuste arv			
	Kaitsevägi	Piirivalve	Päästeamet	Kokku
PÕHJA	1078	36	41	1155
LÕUNA	691	102	63	856
KIRDE	523	115	66	704
LÄÄNE	510	30	47	587
	2802	283	217	3302

Ajateenistusse kutsutud kutsealuste põhinäitajad:

	Kutsealuste arv	Teenistus-kõlblikkus		Riigi-keelt mitte-valdav	karistatud	Haridus				
		kõlblik	Kõlblik piirangutega			Ütõpilased	Kõrg	Kesk- ja kesken	Põhi	Alg
Kaitsevägi	2795	2485	310	327	279	217	7	1723	850	215
% üldarvust		89	11	11,7	~10	7,7	0,2	61,6	30,4	
Päästeamet	217	173	44	31	20	11	1	130	63	23
% üldarvust		79	21	14	~10	5		60	29	11
Piirivalve	283	282	1					276	7	

Riigikaitseosakondade probleemid.

- 1.) Kaitseväeteenistuse tunnistuste puudumine.
- 2.) Järgneva aasta kutsealuste ajateenistusse kutsumise plaan koos jaotuskavaga peaks riigikaitseosakondades olema hiljemalt jooksva aasta 15. oktoobriks.
- 3.) RKO juhataja, kes "Kaitseväeteenistuse seaduse" alusel kutsub kutsealuse ajateenistusse peaks täpselt teadma, millist allüksust ta formeerib ning teadma, et saab selle üksuse täies koosseisus tagasi reservi.
- 4.) Kirde Riigikaitse Osakonna kutsealustest 1/3 ei valda riigikeelt, *samuti Põhja RKO-s.*
- 5.) Oleks vaja üheselt selgeks teha, millal peab ajateenija teenima 8 kuud, millal 11 kuud. Ei ole teada, kelle pädevuses on määrata ajateenistuse pikkust 8 ja 11 kuu vahel. Kaitseminister või kaitseväge juhataja: üks neist peaks andma välja vastava normatiivakti.

- 5) Politsei osa ja vastutus kaitseväeteenistusest kõrvalehoidjate tagaotsimisel ja kriminaalasjade algatamisel.
- 6) On tekkinud vajadus täpselt piiritleda väeosade õigused riigikaitseosakonna juhataja ja medkomisjoni otsuste vaidlustamisel kutsealuste teenistuskõlblikkuse (terviseseisund, haridustase, riigikeele valdamine) määramise suhtes.

5. Kaitseväeteenistuslane seadusandlus.

- 1) 2000. aasta aprillist kehtestatud "Kaitseväeteenistuse seaduses", 6-kuuse praktika järel ilmnes rida puudusi, mis oleks vaja kõrvaldada veel järgneva 2001. aasta alguses.
- 2) Ettepanekud "Kaitseväeteenistuse seaduse" muutmiseks töötas välja Põhja RKO juhataja (lisatud).

Anneli Peel
Personalibüroo juhataja